

PROFILAXIA FENOMENULUI NONPARENTALITĂȚII CA STIL DE VIAȚĂ PRIN VALORIFICAREA POTENȚIALULUI EDUCATIV AL CURRICULEI ȘCOLARE

Nadejda OVCERENCO, doctor în pedagogie, conferențiar universitar
Catedra Pedagogie și Psihologie generală,
Universitatea de Stat Tiraspol

Rezumat. Articolul abordează problematica profilaxiei fenomenului nonparentalității ca stil de viață prin valorificarea potențialului educativ al curriculei școlare. Actualmente tinerii nu consideră parentalitatea drept izvor al împlinirii umane. Consecințele fenomenului dat asupra conștiinței și comportamentului tinerilor impun obiectivul educației pentru parentalitate cu mult timp înainte ca ei să prefere nonparentalitatea ca stil de viață. Lucrarea conține analiza potențialului educațional al curriculei școlare privind profilaxia fenomenului nonparentalității ca stil de viață prin valorificarea potențialului educativ al curriculei școlare. Sunt propuse modalități de valorificare a curriculei școlare. Articolul conține sugestii privind profilaxia fenomenului nonparentalității ca stil de viață prin valorificarea potențialului educativ al curriculei școlare.

Cuvinte-cheie: parentalitate, nonparentalitate, profilaxia nonparentalității, educație pentru parentalitate, stil de viață, potențialului educativ, curricula școlară.

Abstract. The article addresses the issue of prophylaxis of non-parenthood phenomenon as a lifestyle by capitalizing on the educational potential of the curriculum. At present, young people do not regard parenthood as the source of human fulfillment. The consequences of the phenomenon on young people's conscience and behavior impose the goal of parenthood education long before they prefer non-parenthood as a lifestyle. The paper contains an analysis of the educational potential of the curriculum regarding the prophylaxis of the phenomenon of non-parenthood as a lifestyle by making use of the educational potential of the curriculum. There are proposed ways of capitalizing on the curriculum. The article contains some suggestions for gaining efficiency in prophylaxis of non-parenthood as a lifestyle by capitalizing on the educational potential of the curriculum.

Key-words: parenthood, nonparentality, non-parental prophylaxis, education for parenthood, lifestyle, educational potential, school curriculum.

Problema profilaxiei fenomenului nonparentalității ca stil de viață e determinată de criza familiei contemporane în general, și de decăderea prestigiului de a fi mamă/tată, în special. Actualmente se atestă o creștere a numărului de tineri orientați spre nonparentalitate, fiind ghidați de diferite idei consumiste, egocentriste: plăcerile iubirii ca fenomen al existenței „abstracte”; bunăstarea materială; decizia de credință etc.

Nonparentalitatea ca fenomen social este studiată sub diferite aspecte, inclusiv și cel psihopedagogic. La moment există suficiente surse bibliografice științifice și științifico-populare dedicate fenomenului respectiv.

Diferite aspecte ale nonparentalității sunt abordate în cadrul psihologiei personalității, psihologiei vârștelor, psihologiei pedagogice etc. Importanța fenomenului dat pentru împlinirea ființei umane, structura lui complexă, multitudinea modelelor culturale și individuale, la fel și cantitatea investigațiilor contemporane în acest domeniu permite identificarea fenomenului nonparentalității în calitate de realitate autonomă, fapt care necesită elaborarea unei noi paradigme, ce ar face posibilă o abordare complexă a cercetării fenomenului nonparentalității ca stil de viață.

Care argumente pot fi aduse în favoarea profilaxiei fenomenului nonparentalității ca stil de viață prin valorificarea potențialului educativ al curriculei școlare? Profilaxia fenomenului nonparentalității ca stil de viață se impune de necesitatea deschiderii către adevăratele valori umane, examenul sever al conștiinței.

Pornind de la realitatea că parentalitatea, ca cea mai sacră manifestare a naturii umane, este în dizgrație, se impune acordarea unui sprijin, susțineri, ca tinerii să conștientizeze valoarea supremă a parentalității. Instituțiile de învățământ trebuie să-și proiecteze activitatea privind profilaxia fenomenului nonparentalității ca stil de viață, astfel ca această direcție să devină un obiectiv important al activității educative. Cercetările întreprinse și analiza curriculei școlare certifică că actualmente, obiectivul vizând profilaxia fenomenului nonparentalității ca stil de viață se realizează doar parțial în instituțiile de învățământ. Mai mult ca atât: există abordări eronate în privința necesității profilaxiei fenomenului nonparentalității ca stil de viață.

Ce trebuie de făcut? Analizele trimit la sugestii de politici educaționale pentru că simpla indicare a existenței unei probleme nu este suficientă pentru rezolvarea ei. În acest context elaborarea fundamentelor teoretice și metodologice ale profilaxiei fenomenului nonparentalității ca stil de viață prin valorificarea potențialului educativ al curriculei școlare este una strict necesară. Prezenta lucrare nu face un prim pas în acest sens. Există analize în domeniul educației pentru familie, cât și în cel al educației de gen realizate în diferite țări, (Ovcarova R.V. [4], Miroiu M.[2], etc.), inclusiv și în Moldova (Cuznețov L. [3], Bodrug-Lungu V. [1], Ovcerenco N. [5] etc.).

În baza analizei literaturii de specialitate remarcăm că problema profilaxiei nonparentalității ca stil de viață privită drept proces psihopedagogic de formare integră a personalității este parțial cercetată. Cercetările tematice nu propun modalități de valorificare a potențialului educațional al curriculei școlare privind profilaxia fenomenului nonparentalității ca stil de viață.

Referindu-ne la fenomenul cercetat simțim nevoia de a concretiza conceptele de *parentalitate și nonparentalitate*. Parentalitatea reprezintă un fenomen social complex, care include două componente structurale de bază: maternitatea și paternitatea. Fenomenul dat stabilește structuri și așteptări individuale, ordonează procesele cotidiene. Acesta se face prezent nu doar în familie, ci și în economie, ideologie, politică. Este incorect conceperea fenomenului parentalității drept o simplă totalitate de elemente componente. Fenomenul parentalității include în sine conceptul de maternitate și cel de paternitate. Maternitatea este o experiență personală, o stare bio-psiho-socială complexă prin care o persoană aduce pe lume un copil, manifestă față de acesta grijă, se preocupă de creșterea și educarea lui [2, p. 243].

Cât privește termenul paternitate, acesta se prezintă a fi un domeniu ascuns, despre care puțin ce cunoaștem. Un lucru este cert: nu se nasc tați, ci devin pe parcursul vieții, și nu în momentul când apare pe lume moștenitorul, ci cu mult înainte ca acesta să devină tată.

Nonparentalitatea ca stil de viață reprezintă un fenomen social complex, care include două componente structurale de bază: nonmaternitatea și nonpaternitatea. Fenomenul dat reprezintă renunțarea conștientă la parentalitate, stabilește structuri și așteptări individuale, ordonează procesele cotidiene.

Elementul de bază al profilaxiei fenomenului nonparentalității ca stil de viață îl constituie *înțelegerea și conștientizarea valorii supreme a parentalității, rolului parental*. Înțelegerea esenței rolului parental de către tineri nu se reduce doar la cunoașterea strictului necesar „*de ce?*” este important să devii părinte. Înțelegerea necesității de a se realiza pe viitor ca părinte și de a-și educa eficient copilul, impune tinerilor condiția de a decide benevol, și responsabil privind *fenomenul parentalității*, doar așa tinerii vor sesiza „unitatea și conexiunea dialectică a motivului și îndemnului, dreptului și obligației, necesității și dorinței” [5].

Surprinde faptul că tentativa generației în creștere de a afla care-i sensul vieții nu este susținută la modul cel mai serios de sistemul educațional. Constatăm cu regret că la acest început de secol problema profilaxiei nonparentalității ca stil de viață nu constituie un obiectiv major al instruirii formative. Acest lucru e lăsat la voia întâmplării.

Sistemul educațional existent în Republica Moldova, creează prea puține condiții pentru evitarea contaminării potențialului patern. Actualitatea acestei probleme e determinată și de faptul că atât sistemul relațiilor sociale, cât și practica educațională nu pune în valoare feminitatea ca complex de calități necesare pentru realizarea cu succes a rolului matern și masculinitatea ca complex de calități necesare pentru realizarea rolului patern.

Mediul educațional existent e orientat spre o educație asexuată. Fetele și băieții însușesc trăsături viciate. Calitățile altoite artificial tind să predomine asupra celor sublime, firești. Ultimele sunt umbrite de criteriul valoric denaturat din societate[5]. Rolurile pe care le exercită tinerii în societate adesea provoacă altoirea calităților nespecifice sexului, solicitând comportamente neadecvate. Această tendință impune contracararea devierilor respective. În aceasta și rezidă sarcina instituțiilor de învățământ.

Factorii biologici, psihologici și spirituali se articulează în proporții diferite, însă la fel de importanți în procesul de construcție a personalității umane. Crearea condițiilor optime întru ocrotirea potențialului parental ar facilita procesul de formare a identității sexuale în limitele normalității. Problema cuceririi identității (în baza noilor identificări împrumutate din modelele socioculturale) se impune în mod dramatic tinerilor. Imaginile familiale care reflectă rolul tradițional al femeii, complet absorbită de maternitate și munca casnică, intră în conflict cu imaginile mediatizate în care femeia apare egală cu bărbatul în relații sociale și politice.

Cercetările științifice remarcă faptul că identificarea parentală are loc în baza multiplelor modele: tradițional, egalitar sau extremist care își are amprenta expectațiilor sociale. Vom remarca, că prin egalizarea statutului social și chiar a sex-rolurilor,

actualmente tinerii și-au schimbat radical expectațiile și noțiunile privind căsătoria și parentalitatea. Însă nu toate extensiile conceptului egalitarismului de sex-rol sunt împărtășite ca „bune”. Astfel, complicându-se lucrurile la capitolul parentalitate, copiii nu mai sunt scopul fundamental în viața multor cupluri moderne [5].

Așadar, sintezele teoretice și practica educațională privind reflectarea fenomenului nonparentalității ca stil de viață ne-a întărit poziția referitor la necesitatea profilaxiei fenomenului nonparentalității ca stil de viață prin valorificarea potențialului educativ al curriculei școlare, care sugerăm a fi realizată în următoarele direcții:

- 1) familiarizarea cu sistemul de cunoștințe ce țin de profilaxia nonparentalității și orientarea tinerilor spre parentalitatea firească planificată;
- 2) profilaxia nonparentalității ca stil de viață;
- 3) formarea calităților necesare pentru parentalitatea responsabilă.

Și *în final* vom remarca, că sub noțiunea de profilaxia fenomenului nonparentalității ca stil de viață prin valorificarea potențialului educativ al curriculei școlare subînțelegem procesul influențelor interactiv-educaționale concentrate și orientate spre conștientizarea de către elevi a valorii supreme a parentalității, formarea la ei a comportamentului adecvat pentru includerea acestei valori în sistemul axiologic personal. Profilaxia fenomenului nonparentalității ca stil de viață exprimă valorificarea potențialului educativ al curriculei școlare, formarea tinerilor pentru parentalitatea responsabilă, dezvoltarea complexului de calitate morale necesare pentru obținerea pe viitor a eficienței parentale.

Bibliografie

1. Bodrug-Lungu V., Manana B. Educația tinerilor pentru sănătatea sexual-reproductivă integră. Chișinău: USM, 2001.
2. Dragomir O. Miroiu M. Lexicon feminist. Iași: Polirom, 2002.
3. Cuznețov L. Fundamente teoretice și metodologice ale educației pentru familie. Chișinău: UPS, 2005.
4. Овчарова Р. В. Родительство как психологический феномен: учебное пособие. М.: Московский психолого-социальный институт, 2006.
5. Овчеренко Н.А. Educația tinerilor pentru parentalitate în contextul globalizării. Chișinău: UST, 2016.